

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙ ΔΙΔΥΜΩΝ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Υπό

ΟΛΓΑΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ

Παιδιάτρου

Βρεφολογικοῦ Τμήματος Μαιευτηρίου «'Αλεξάνδρα»

Στὴν ἀδυναμία του ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἀνεξερεύνητο μυστήριον τῆς ζωῆς, ἔδινε στὰ λιγώτερο ἐπαναλαμβανόμενα φυσικὰ φαινόμενα ὑπερβολικὰ ἀγαθοποιὲς ἢ κακοποιὲς, μὰ πάντα μαγικὰς ιδιότητες. Κι ἄλλη φορὰ μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴν σημασία πού ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ καὶ στίς μέρες μας ἀκόμα, στίς καθυστερημένες βέβαια φυλὰς τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Πολυνησίας καὶ ἀλλοῦ, ἡ γέννηση διδύμων παιδιῶν. Φυσικὰ γιὰ μᾶς τοὺς ἄλλους, τοὺς λεγομένους «πολιτισμένους», ἡ γέννηση διδύμων ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ μεγάλο ἴσως ἐνδιαφέρον, ὅμως ἄλλου εἴδους, δηλ. καθαρῶς ἐπιστημονικόν. Ἀλλὰ ἐδῶ δὲν πρόκειται γι' αὐτό. Πρόκειται νὰ παρακολουθήσουμε σήμερα, ταξειδεύοντας, τίς δοξασίαις ὠρισμένων φυλῶν γιὰ τίς ἀγαθοποιὲς ιδιότητες τῶν διδύμων.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ γέννηση τῶν διδύμων ἐθεωρεῖτο πάντα ἀπὸ τοὺς πρωτόγονους σάν ἕνα θαῦμα πού ἀνέτρεπε τὴν καθιερωμένη φυσιολογικὴ τάξιν τῆς ζωῆς. Καὶ γενικὰ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὺς ἂν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ περισσότερα χέρια καὶ εἶχαν καὶ τὰ μέσα τῆς διατροφῆς, ἡ ἐμφάνιση τῶν διδύμων χαιρετίζονταν σάν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Στὴν ἀντίθετη περίπτωσι, σάν κατάρτα. Τί τραβοῦσαν στὴν δευτέρη περίπτωσι ἡ δυστυχισμένη ἢ μητέρα καὶ τὰ κακόμοιρα τὰ διδύμα εἶναι δύσκολο νὰ τὸ περιγράψουμε. Ἐλάχιστα, ὅμως πολὺ χαρακτηριστικὰ εἶχαμε ἀναφέρει σὲ προηγούμενον τεύχος (ἀριθ. 8, σελ. 21). Ὑπενθυμίζουμε μόνο ὅτι σὲ

πολλὰς νοτιοαμερικανικὰς φυλὰς, τὰ σκότωναν χωρὶς ἐξαιρέση καὶ τὴν μητέρα τους τὴν διώχνανε, τῆς χτίζανε ξεχωριστὴ καλύβα νὰ μένη μοναχῆ, γιὰ τὴν θεωρούσανε μιὰρῆ. Τὴν παλιά της τὴν καλύβα τὴν καίγανε μὲ ὅ,τι βρισκόταν μέσα.

Μὰ τὰ διδύμα σὲ πολλὰς ἄλλες φυλὰς θεωροῦνταν σὰ σύμβολα εὐφορίας, πλοῦτου καὶ γονιμότητος. Ἀναφέρονται τόσα παραδείγματα στίς μυθολογίαις ὄλων τῶν λαῶν πού εἶναι δύσκολο νὰ μνημονεύσουμε ἔστω καὶ τὰ πῶς χαρακτηριστικὰ. Στὴν Ἑλληνικὴ, λόγου χάριν, μυθολογία, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, τ' ἀδέρφια τῆς ὠραίας Ἑλένης, γνωστοὶ σὰ Διόσκοροι, ἀνταμείβουν καὶ εὐεργετοῦν ὅσους τοὺς φιλοξένησαν. Ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη πληροφοροῦμεθα ἀκόμη, ὅτι οἱ «δυὸ ἄγγελοι» πού φιλοξενήθηκαν ἀπὸ τὸ Λῶτ στὰ Σόδομα, τὴν παραμονὴ τῆς καταστροφῆς τους ἀπὸ τὸ Θεό, σῶζον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ὄχι μόνο τὸν Λῶτ ἀλλὰ καὶ ὅλην του τὴν οἰογένεια. Καὶ μιὰ ἄλλη ὁμορφὴ παράδοσι, πού οἱ ρίζες της βρίσκονται στὰ νησιά τῆς Χαβάης, ἀναφέρει ὅτι, στὴ διάρκεια ἐνὸς φοβεροῦ λιμοῦ, ἕνας φτωχὸς ψαράς ἔκτισε μιὰ μικρὴ καλύβα στὴ μνήμη τῶν διδύμων θεοτήτων Kane καὶ Kaneloa, υἱῶν τοῦ Θεοῦ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τοὺς προσέφερε τίς καθιερωμέναις θυσίαις. Μιὰ μέρα, ἐκεῖ πού προσευχόταν, τὸν πλησίασαν δυὸ νεαροὶ καὶ κάθησαν στὴν καλύβα νὰ ξεκουραστοῦν. Ὁ ψαράς, καθὼς τοὺς νόμισε γιὰ κορασιμένους ταξειδιῶτες, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ τὸ φτωχικὸ φαί του νὰ φᾶνε. Οἱ ξένοι κοιμήθηκαν ἐκεῖ. Τὴν ἄλλη μέρα φεύγοντας τοῦ φα-

νέρωσαν ποιοὶ εἶναι καὶ τοῦ ἀνήγγειλαν ὅτι οἱ προσευχῆς του εἰσακούσθησαν. Ἔτσι ἡ ἐποχὴ τοῦ λιμοῦ πέρασε καὶ ἀκολούθησε μιὰ μακροχρόνια περίοδος ἀφθονίας. Σήμερα στὴ θέση τῆς φτωχῆς καλύβας βρίσκεται ἕνας μεγάλος πέτρινος ναός, ἀφιερωμένος στοὺς ἴδιους αὐτοὺς πανάρχαιους θεούς.

Ὅμως αὐτὲς τὶς δοξασίες μὲ μικρὲς παραλλαγὰς θὰ τὶς συναντήσουμε σήμερα σὲ ὅλους τοὺς καθυστερημένους λαοὺς τοῦ πλανήτη μας. Ἔτσι, ἐπιχειρώντας ἕνα σύντομο καὶ βιαστικό, ὅμως ἐλπίζουμε ἐνδιαφέρον καὶ γοητευτικό ταξεῖδι, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς καθυστερημένους λαοὺς τοῦ πλανήτη μας, πού κατοικοῦν ἀκόμα σχεδὸν σὲ ὅλα τὰ σημεῖα, θὰ γνωρίσουμε πολλὰ χαρακτηριστικὰ περιστατικά, πού φωτίζουν ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς τὸ πρόβλημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ.

Οἱ ψαράδες τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας πιστεύουν πὼς οἱ διδύμοι μποροῦν νὰ προσελκύσουν τὸ σολωμό κι ἄλλα ψάρια. Τοὺς ὀνομάζουν μάλιστα μ' ἕνα ὄνομα πού σημαίνει «δωρητὲς ἀφθονίας».

Οἱ Ἰνδοὶ τοῦ Vancouver τοὺς θεωροῦν πατέρες τοῦ σολωμοῦ. Τὰ τραγούδια τους προσελκύουν τὸ ψάρι καὶ ἡ γέννηση διδύμων σημαίνει μιὰ πλούσια χρονιά γιὰ τοὺς ψαράδες.

Οἱ Kwakiult τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας πιστεύουν ὅτι οἱ διδύμοι εἶναι μεταμορφωμένοι σολωμοί, γι' αὐτὸ δὲν πλησιάζουν ποτὲ τὸ νερό, ἀπὸ φόβο νὰ μὴ ξαναγίνουν ψάρια, ἀλλὰ ἔχουν τὴ δύναμη ἀπὸ μακριὰ νὰ προσελκύουν τοὺς σολωμούς. Γι' αὐτὸ οἱ διδύμοι ἀδελφὲς εἶναι περιζήτητες νύφες γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς ἀρχηγούς καὶ τὰ παιδιὰ τους.

Οἱ πληθυσμοὶ τῆς μεσημβρινῆς Ροδεσίας, πού τρέφουν περιστέρια, ὅταν κτίζουν νέο περιστερεῶνα, ἀναζητοῦν τὴ μητέρα πού γέννησε διδύμα γιὰ νὰ βάλῃ τὸ θεμέλιο λίθο. Ἔτσι πιστεύουν ὅτι θὰ πολλαπλασιάζονται περισσότερο τὰ περιστέρια.

Νοτιώτερα, οἱ Ζουλοὶ πιστεύουν πὼς τὸ κοπάδι πού φυλάει ἕνας διδύμος δὲ θὰ γεννάη παρὰ διδύμα. Μὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ὅταν φύλαγε τὶς ἀγελάδες τοῦ Ἀδμήτου, καθὼς

καὶ ὁ Ἰακῶβ τὰ πρόβατα τοῦ Λάβαν, διδυμοὶ καὶ οἱ δύο, ὅπως εἶναι γνωστό, ἐβλεπαν νὰ γεννοῦν, τόσο τὰ πρόβατα τοῦ Λάβαν ὅσο καὶ οἱ ἀγελάδες τοῦ Ἀδμήτου, ὅλο διδύμα.

Σχεδὸν σὲ ὅλες τὶς γεωργικὲς κοινωνίες ἡ γονιμότητα τῆς γυναίκας ἐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνός καὶ ἡ γέννηση διδύμων γινότανε δεκτὴ μὲ μεγάλη χαρὰ. Στὶς πιὸ πολλὰς χώρες τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, τὴ σπορὰ τὴν κάνουν διδύμοι ἢ ἡ μητέρα τους. Στὴν Uganda, τοὺς σπόρους τοὺς ἔφερναν πρῶτα σ' ἐπαφὴ μὲ τὴ μητέρα πού γέννησε διδύμα, γιὰτὶ αὐτὴ ἢ ἐπαφὴ εἶχε τὴ δύναμη νὰ γονιμοποιῇ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ προκαλῆ ἀφθονία. Σ' ἀντάλλαγμα δέχονταν πλούσια δῶρα.

Στὴν Ἀνατολικὴ Ἀφρική, στοὺς Banyamwezi, ὁ βασιλιάς στέφεται μὲ τὴν ἴδια ἱεροτελεστία πού ἀκολουθεῖται καὶ γιὰ τοὺς διδύμους. Τὸ βασιλικὸ ταμποῦρλο χρησιμοποιοεῖται γιὰ τοὺς χοροὺς πού γίνονται γιὰ τὴ γέννησή τους καὶ μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ὁ βασιλιάς καὶ ἡ βασίλισσα τοὺς παραχωρεῖ ὅλα τὰ βασιλικά στολίδια καὶ σύμβολα.

Ὁ εὐεργετικὸς χαρακτηρισμὸς τῶν διδύμων ὑπάρχει καὶ στοὺς Azvins. Θεωροῦνται σὰν θεοὶ τῆς εὐφορίας καὶ χορηγοὶ τοῦ μελιῦ. Τὸ ἄρμα τους φέρει ἀσκό γεμάτο μὲ μέλι καὶ τὸ μαστίγιό τους στόζει ἐμέλι, σύμβολο καὶ ἐγγύηση τῆς γονιμότητος.

Οἱ δικοὶ μας Διόσκοροι τῆς Σπάρτης, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, εἶναι ἐξαιρετοὶ χορευτὲς. Καὶ οἱ φιγοῦρες τους παίζουν σημαντικώτατο ρόλο στὴ γαμήλια τελετή.

Στὶς Ἰνδίες οἱ Azvins, στὴν Ἑλλάδα οἱ Διόσκοροι, στὴ Ρώμη οἱ διδύμοι Mutunus καὶ Tutunus παίρνουν μέρος στὴ γαμήλια τελετὴ γιὰτὶ δίνουν νιάτα, πλοῦτο, εὐημερία καί, πάνω ἀπ' ὅλα, πολλὰ παιδιὰ. Ἀργότερα οἱ διδύμοι διάδοχοί τους Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς δίνουν ἐρωτικὸ σφρίγος στοὺς ἄνδρες καὶ γονιμότητα στὶς γυναῖκες.

Ὁ ἐξαιρετικὸς αὐτὸς χαρακτήρας τῶν διδύμων τοὺς κάνει νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸς πατέρας τους, ἀλλὰ βοήθησε καὶ κάποιοι ἄλλοι, θεὸς ἢ πνεῦμα, κι ἔτσι ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς διδύμους ἀκολουθεῖ τὴ μοίρα τοῦ θνη-

τοῦ πατέρα καὶ ὁ ἄλλος τοῦ ἀθανάτου. Αὐτὸς ὁ ὑποτιθέμενος ὑπερφυσικὸς πατέρας ταυτίζεται πολλὰς φορές μὲ τὸ Θεὸ τοῦ Οὐρανοῦ, ὁ ὁποῖος ρίχνει τὶς βροχὰς καὶ γονιμοποιεῖ τὴ Γῆ.

Φυσικὰ ὅλα αὐτὰ μᾶς φαίνονται χαριτωμένα, ἴσως καὶ γοητευτικά, ὅμως ἀπλοῖκά καὶ παιδαριώδη. Καὶ πῶς πολὺ παιδαριώδεις θὰ φαίνωνται ἴσως καὶ οἱ πῶς πολλὰς ἀπὸ τὶς σημερινὰς δικές μας δοξασίες στοὺς ἀνθρώπους τῆς δεύτερης χιλιετηρίδας. Γιατὶ ὁ ἀνθρώπος, παρὰ τὶς καταπληκτικὰς ἐπιτεύξεις πού πραγματοποίησε, δὲν μπόρεσε καὶ δὲ θὰ μπορέσῃ ἴσως ποτὲ νὰ γνω-

ρίσῃ τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς ζωῆς, νὰ δαμάσῃ τὸ σκληρὸ καὶ ἀνελέητο νόμο τῆς φθορᾶς. Θ' ἀλλάξῃ βέβαια μορφὰς καὶ τρόπους ζωῆς. Θὰ πραγματοποιῆ θαύματα καὶ θὰ ἐπιτύχῃ ἴσως νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς πῶς ἀπίθανες ἀπαιτήσεις μιᾶς ἀνετής ζωῆς. Ὅμως θὰ ἐξακολουθήσῃ, πιστεύουμε, νὰ παραμένῃ ἕνας κυνηγὰρ τῆς χίμαιρας. Γιατὶ, στὸ βάθος, αὐτὴ ἡ ἀνικανοποίητη δίψα γιὰ μάθηση, γιὰ τὴν κατάκτηση δηλαδὴ τῆς αἰωνιότητος, θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ δίνει κάποιο νόημα καὶ κάποια ὁμορφιά σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο μὰ πάντα περιορισμένο ταξεῖδι τῆς ζωῆς μας.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία εἰς τὸ 12ον Συνέδριον τῆς Διεθνοῦς Συνομοσπονδίας Μαιῶν εἰς Ρώμην (Ὀκτώβριος 1960).